

כלי אבחוני דינמי - מתודולוגיה להצגת וחילוץ מודל פדגוגי ייחודי

האם קיבלתם פעם מתכון מנצח לעוגה מופלאה ולאחר ביקור במטבח האישי שלכם עם המתכון גילתם שהיא לא צלחה? האם שכחו לציין פרט חשוב כזה או אחר בתיאור התהליך ושלבי המתכון- ה"מרכיב הסודי". תהליכים מסוימים מעצם היותם אוטומטיים לא מוזכרים ולעיתים כל שנדרש זו סדרת שאלות פשוטה, המגלה את הנסתר ואז לפתע מתגלה המתכון בשלמותו. כך גם בתי ספר במיוחד כאלו המחדשים תוך כדי תנועה ולא תמיד מתקיימות עצירות להגדיר ולברר לשם מתקיים המעשה החינוכי ובאלו דרכים, לעתים כל שנדרש זו סדרת שאלות והכוונה נכונה שתחשוף את מרכיבי המודל הפדגוגי הייחודי כתמונה קוהרנטית ברורה. נשאלות אם כן שתי שאלות מרכזיות מהו בית ספר ייחודי מהי קוהרנטיות של מודל פדגוגי ייחודי וכיצד ניתן להציג מודל פדגוגי ייחודי כתמונה קוהרנטית ברורה.

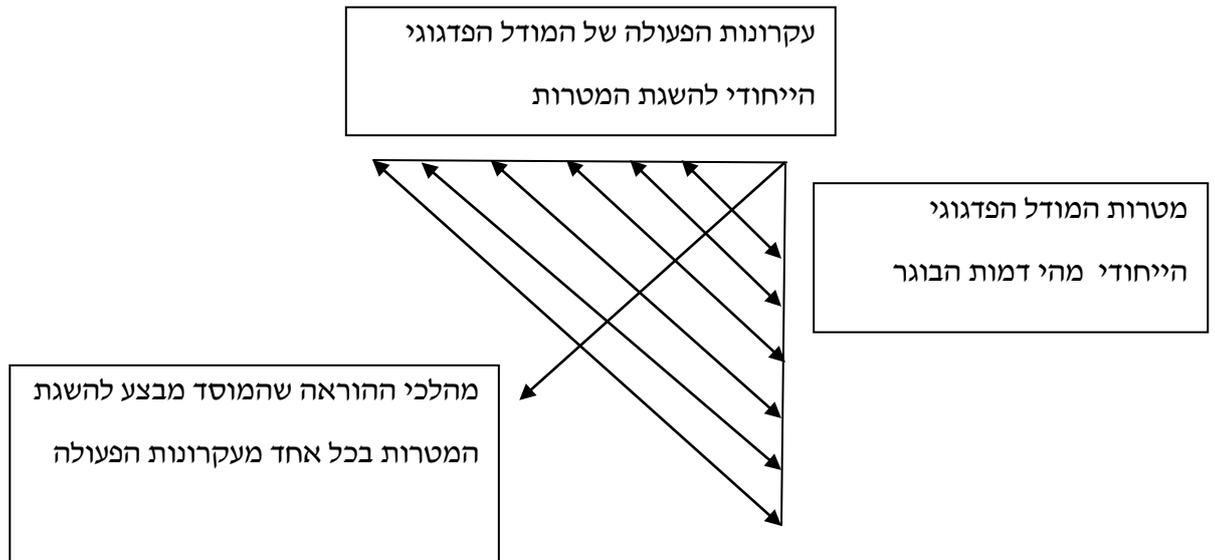
קוהרנטיות

קוהרנטיות בהוראה היא תכונה המציינת את היכולת לשמור על חיבור - קו מלכד בין היסודות התאורטיים הבאים לידי ביטוי ב"אני מאמין מקצועי" לבין היסודות הפרקטיים של הוראתם ובין היסודות הפרקטיים לבין עצמם (Shoval et al., 2011). הקוהרנטיות היא סוג של עקביות הדומה לפעולת אריגה שבה האורג מסמן שורה ואז בוחן את התאמת השורה לאריג שהתרקם בדמיונו, ואז הוא מוסיף את השורה הבאה על בסיס ההתבוננות באריג, ומתוך הכרת האפשרויות התיאורטיות הקיימות (Buchmann & Floden, 1992). המשותף לקוהרנטיות ולאינטואיציה היא היכולת של הפרט להתאים את עצמו למצבים משתנים בהוראה, אך הקוהרנטיות לא מותירה מקום למקריות או לאסוציאציה חופשית אלא מכוונת לפעולה בתוך סכמה נתונה שבה מתרחשת בחירה המובילה להשגת מטרות שנקבעו מראש (Shoval et al., 2011) קוהרנטיות, היא סוג של מנגנון המבטיח השגת מטרות והובלת שינוי, אך היא אינה מבטיחה את תוכן השינוי, ערכיו ואיכותו. אלו תלויים בנקודת המוצא - באיכות האמונות המקצועיות ובתכנים הנבחרים (Bowers, 1997).

בניית המארג: עקרונות הפעולה ומהלכי הוראה ולמידה בהלימה למטרות המודל הפדגוגי

הייחודי המחדשת

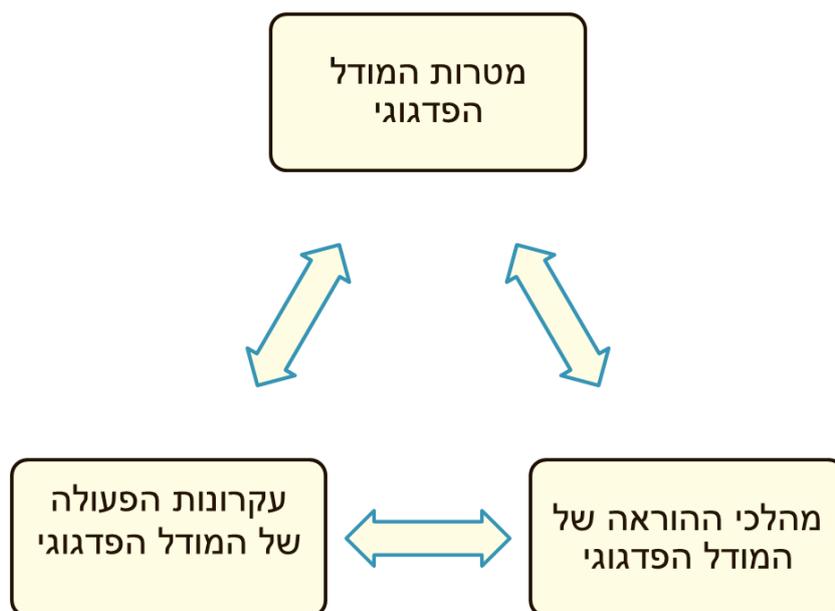
הצגת מהלכי ההוראה בהלימה למטרות ולעקרונות הפעולה של המודל הפדגוגי הייחודי

		ההוראה של..... מתקיימת דרך... (Teaching practices)	סביבת הלמידה.... (Learning environment)	עקרונות הפעולה / מטרות (Action principles / Goals)
				הילדים..... (Children.....)
				בוגרי בית הספר..... (High school graduates.....)
				..... (.....)

מרכיבי תהליך הכתיבה להצגת המודל הפדגוגי הייחודי

הרציונל: הצגת המודל הפדגוגי הייחודי מתקיימת בשלבים בעלי תפוקות. תהליך ההצגה בנוי מכמה מרכיבים דינמיים המשפיעים ומזינים אחד את השני. הצגת המודל הפדגוגי הייחודי יכול להתחיל מכל אחד מהמרכיבים בזכות הקשר ההדוק הקיים ביניהם.

מרכיבי הכתיבה שמובילים להצגת המודל הפדגוגי הייחודי באופן קוהרנטי

חשיבות "ללוש" את המושגים ולברר עם עצמנו איך אנחנו מבינים את המושג, איזו עשייה החינוכית נוצרת כתוצאה מההבנה שלנו. ההחלטה מה יהיו המושגים שמייצגים את המודל הפדגוגי הייחודי נובעת מכך שנדבר, נתווכח, נקרא ומתוך גוף הידע שרלוונטי לניסוי נבחר את המושגים.

תפוקת השלב: 4-5 מושגים/ערכים מייצגים של המודל הפדגוגי הייחודי

מהלכי ההוראה:

כל פעולה שאנחנו עושים בהוראה משקפת את התפיסות והאמונות המקצועיות שלנו. לרוב אנחנו לא מודעים להן ופועלים באופן אינטואיטיבי. תהליך הכתיבה של המודל הפדגוגי הייחודי מתחיל מאיסוף הפעילויות ל"רשימת מכולת" של כל הפעילות ללא סדר מסוים. פריסת סך הפעילות

מאפשרת זווית ראייה רחבה באמצעותה ניתן להסתכל על העשייה החינוכית בבית הספר מכמה נקודות מבט.

תפוקת השלב: כתיבת 20-30 מהלכי הוראה של המודל הפדגוגי הייחודי

ארגון ומיון מהלכי ההוראה

ארגון מחדש בדרכים מגוונות מנתבת לשייך את מהלכי ההוראה על פי רעיון מרכזי. הארגון עוזר לחלץ את האמונות וההשקפות שטבועות בבסיס ההוראה ולהציפן לכדי עקרונות פעולה. ארגון הכתיבה מחדש על פי הבנת המושגים משכלל את המודל הפדגוגי הייחודי.

תפוקת המרכיב: לארגן את מהלכי ההוראה בדרכים שונות (על פי תחומי דעת, הסדירויות, קהלי יעד, מושגים וערכים)

ניתוח מהלכי הוראה מייצגים

בחירת פעולות מייצגות לניתוח המאפשר חשיפת העשייה של המודל הפדגוגי הייחודי. מהלכי ההוראה הם לעיתים אוטומטיים ואינטואיטיביים תיאור וניתוח הפעולות על פי תיאוריות, מושגי המפתח של בית הספר וכו'.

תפוקת המרכיב: חשיפת עקרונות פעולה ומטרות של המודל הפדגוגי הייחודי מתוך ניתוח מהלכי הוראה נבחרים.

המשגת עקרונות הפעולה של המודל הפדגוגי הייחודי

עקרונות הפעולה של המודל הפדגוגי הייחודי הם הלב ומהלכי ההוראה נגזרים מהם בהלימה למטרות. המשגת העקרונות מחדדת את מהות כל אחד מהלכי ההוראה ומנתבת לשייך מהלכי הוראה לעקרון הפעולה המתאים. בנוסף המשגת עקרונות הפעולה של המודל הפדגוגי הייחודי מהווה בסיס לתכנון הוראה על פי תיאוריות או ערכים נבחרים.

תפוקת המרכיב: המשגת 3-6 עקרונות פעולה

הצגת המודל הפדגוגי הייחודי

מושגים או ערכים הנבחרים במהלך כתיבת והצגת המודל הפדגוגי הייחודי לרוב עומדים בפני עצמם ואין בהם כל חידוש. אך השילוב והיחסים הייחודיים ביניהם מכילים את המאפיינים המחדשים של המודל הפדגוגי הייחודי. הצגה גרפית המתארת את הקשרים בין ערכי/מושגי המודל הפדגוגי הייחודי מציגה אותה באופן קוהרנטי.

תפוקת המרכיב: הצגה גרפית של המודל הפדגוגי הייחודי

מבט על - המודל הפדגוגי הייחודי

